

Irgalmasság cselekedetei 2 **Szomjazó itatása (Mt 25,35)**

Régi vallások legkülönbözőbb feleletet adnak a világ keletkezésének kérdésére. Sok közülük állítja, hogy a világ vízből, az ósóceánból született. A sumirok szerint víz töltötte be a mindenséget, amelynek mélyén az ósanya élt, akinek méhében keletkezett a föld. Japán mítosz szerint a földünk a víz besűrűsödéséből állt elő. Az Ószövetség nem tud ilyen komplikált spekulációkról, de azt biztos, hogy 1Móz 1 szerint Isten a fény, a világosság megteremtése után rögtön a vizek szétválasztását végezte el, annak bizonyosságául, hogy se fény, se víz nélkül nem lehet élet. Az emberi élet sem, hiszen nem csak vízből kerülünk ki a nagyvilágba, de testünkben is azt hordozzuk és nem is tudunk meglenni nélküle, ő véd a kiszáradástól. Földünket is vizek veszik körül, áldást vagy pusztulást okozva.

1.

Nem csoda, hogy a víznek a Bibliánk is nagy figyelmet szentel. Nem csak arra az 561 helyre gondolunk most, ahol egyáltalán vízről történik említés, hanem arra a nagy ívre, amely az egész Szentírást mintegy átöleli: első lapjain a vizek szétválasztása mellett ott a négy folyó, amely az Édenkertet határolja be, míg az utolsó lapokon olvashatunk az élet fájáról, amely egy folyó két ága között évenként tizenkét alkalommal terem gyümölcsöt (Jel 22,2).

Mivel bibliai irataink vízben szegény tájakon keletkeztek, talán ezért is érezhető a víz magas értékelése. Szerzőink tisztelik és félik a vizet, a víz jellegénél fogva: életfontosságú, de mindent el is pusztíthat. Ennek megfelelően van szó az élet vizéről csakúgy, mint az özönvízről. Valóságos áhítattal említenek meg sokszor folyókat, patakokat, forrásokat és csermelyeket, akár a nagy, veszélyesen zúgó és háborgó folyamokat. A sivatagban vizet sziklából fakasztó Mózesnek már csak ezért is nagy a tekintélye: szomjhaláltól mentette meg népét. De reszketeg hangon emlegetik a sárkányt, amely a napba öltözött, szülő asszonyt vízáradással akarja elsodorni (Jel 12). Ábrahámától elválásakor Lót is szívesen választja a Jordán vidékét, mert az „bővizű föld“ (1Móz 13,10), de borzadállyal közlik az egyiptomi csapások legelsőjét, amelyben vérré válik a folyók vize (2Móz 7,14-18). Jónás felpanaszolta, hogy „minden habod és hullámod átcsapott fölöttem“ (Jón 2,4), viszont a betesdai beteg boldogan várja a feltörő gyógyvizet, mert gyógyulást remél tőle (Jn 5). Sőt az özönvíz története is amolyan kétarcú: egyrészt minden elpusztul benne, másrészt Noén és családján keresztül megmenekül az emberiség. S ennek hatása még a keresztelés szertartásában is megnyilatkozik: a megkeresztelendőt „elárasztja“ a víz, de ez lesz mégis az „újjászületés fürdője“ (Tit 3,5).

Egy kis túlzással azt is lehetne mondani, hogy a Biblia a víz kézikönyve. Nagy tisztelettel emlegeti az élő- vagyis a forrásvizet, de megvetéssel a ciszternát, amelybe testvérei dobják be Józsefet (1Móz 37,23). Hangsúlyozzák annak fontosságát, hogy kutakból, forrásokból szabad vizet meríteni (1Móz 24,45) és nagyra értékelik az ott lehetséges találkozást és beszélgetést, – lásd a samáriai asszony esetét a Jákób kútjánál (Jn 4). A próféta szerint népének bűne abban állt, hogy „engem (ti. Istent) a folyók forrását elhagyták, hogy repedezett falú ciszternákat vájjanak, amelyek nem tartják a vizet“ (Jer 2,3). Ha pedig a messiási jó időt álmodják, akkor Isten a népének ezt ígéri: „Olyan leszel, mint a jól öntözött kert, mint a forrás, amelyből nem fogy ki a víz“ (Ézs 58,11).

Szinte meghatódottan és csaknem értetlenül állunk ilyen nagy tisztelet és respektus láttán mi, akik olyan magától értetődőnek vesszük, hogy van vizünk és hogy tetszésünkre pazarolhatjuk. Hogy vannak vidékek, ahol esetleg évekig egy szem eső sem esik, másutt pedig tornádók, viharok okozta áradások tombolnak, amelyek mindent

elsodornak és egzisztenciákat semmisítenek meg, az kellene figyelmeztessen bennünket a drága vízzel való felelősségteljes bánásra. A Kárpátmedence azok közé az áldott területek közé tartozik, amelyek még vízbőségben élnek. Mégis megszívlelendő a jelenlegi magyar államfő fáradozása a víz megmentéséért. És talán nem kellene elereszteni a fülünk mellett azt a lehetséges előjelzést sem, hogy a jövő összetűzései és háborúi a víz birtoklása miatt támadnak majd.

Bibliánkban azonban sokszor van szó a víz átvitt értelmű használatáról is. Ha Jézus például a nagy ünnepen azt kiáltotta, hogy „ha valaki szomjúhozik, jöjjön hozzám és igyék...” (Jn 7,37), vagy amikor a samáriai asszonynak azt az ajánlatot tette, hogy „aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé meg nem szomjúhozik...” (Jn 4,13), akkor itt a víz csak képe a Léleknek, aki olyan nélkülözhetetlen az élet számára, akár az „élő víz”.

3.

Ezen a háttéren még inkább érthető, hogy Jézus az irgalmasság cselekedetei közé számította az éltető víz lehető legnagyobb felhasználását: a szomjazónak vizet kell adni. Más szóval: azzal a meggyőződéssel kell élnem, hogy ezt a drága kincset soha nem sajátíthatom ki a magam számára, hanem annak egy részéről – szükség esetén! – minden ellenkezés és lázadás nélkül le kell tudjak mondani. Mégpedig annak javára, akinek vízadagját Isten rám megőrzés végett bízta. Aki például elkísért már haldoklót utolsó útján, tudja mit jelent kicserepesedett ajkak vízzel való meghintése. Ott látszik meg, hogy ez a szerény tett a haldokló számára az irgalmasság megható és kint enyhítő jele! S ki az, aki ezt megtagadhatná tőle?

Szomjazók itatása Jézus kortársai számára is a vallási jótettek egyik legfontosabbika volt. Szinte minden rabbi igyekezett saját listát összeállítani és abban a szerinte fontos rendben sorolni fel ezeket a „kötelességeket”. Ezekről a Jézusé egy ponton különbözik: „Amikor megtettétek – tudniillik a szomjazó megítatását – akárcsak eggyel is a legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg” (Mt 25,40). Másutt pedig arról az „egyetlen pohár friss víz”-ről beszélt, amely „semmiképpen nem fogja elveszteni a jutalmát” (Mt 10,42). Itt is kitűnik tehát, hogy az egy pohár friss víz tulajdonképpen nem is a szomjazónak szól, hanem Neki, az irgalom Urának, aki olyan nyomatékmal idézte az ószövetségi Isten-akaratot, hogy „irgalmasságot akarok és nem áldozatot” (Mt 9,13). Ami nem jelentett kevesebbet, minthogy a szomjazónak nyújtott egy pohár víznek az ítéletkor nagyobb súlya lesz, mint akár a legdrágább engesztelő áldozatnak is.

Nem az én mérlegelésem a döntő, hogy az élém kerülő szomjazónak adok-e inni vagy sem. De tudnom kell, hogy annak megtagadásával esetleg magát az Urat utasítom el. Így lesz az egy pohár víz – micsoda bagatell ez?! – jelévé annak, hogy Isten rám fordított irgalma gyümölcsözött-e nálam, s rájöttem, hogy nem is tehetek mást, minthogy ezt adom tovább a szomjazónak.

S ahogy azt már a kenyér osztásánál is láttuk, itt is észre vesszük, hogy a Szentírás a víz szót átvitt értelemben is használja, ugyanezt itt is elmondhatjuk. Van ugyanis a szomjazásnak számtalan faja, amelytől függhet az emberi élet sikerülte. Ezt nyomatékossította Jézus azzal, hogy még a boldogságmondásai közé is felvett egy ilyet: „Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra” (Mt 5,6). Van, aki elismerésre, megértésre, egyetlen jó szóra, befogadásra szomjazik. Mikor pedig a kereszten függő Jézus még ezt sóhajtotta, hogy „szomjazom” (Jn 19,28), talán még a kimúltni készülő élete utolsó meghosszabbítását kérte, hogy övével maradjon.

Ha távoli, szárazság sújtotta emberek megítatásáért teszel valamit, az az isteni irgalom jelenlétét bizonyítja, s jól teszed. De akkor se feledd el, hogy szomjazó van esetleg melletted a házastársad, a gyermeked, a szülőd, a barátod személyében, aki megelégedne, ha elfogadnád őt olyanak, amilyen; akit boldoggá tennél, ha csak egy jó

szóval csillapítanád a „szomját“; aki pusztán arra vár, hogy legalább egyszer mondd ki, hogy szereted... Szomjazhat egy kisebbség a többségi társadalomban az önrendelkezésre, halálán levő a helyzete valós közlésére, a becsületesen dolgozó a köszönöm-re.

Végül is, mi mindnyájan szomjazók vagyunk. Te is, meg én is, még ha ezt be se valljuk magunknak. Akkor is próbáljuk meg ennek ilyen beismerését: „Mint a szép, híves patakra/A szarvas kívánczik/Lelkem úgy óhajt Uramra/ És hozzá fohászkodik/ Tehozzád, én Istenem/ S z o m j ú h o z i k én lelkem...“ (Zsolt 42). S fogadjuk el a nagy ajánlatot: „Aki szomjazik, jöjjön. Aki akarja, vegye az élet vizét, ingyen“ (Jel 21,17). Mert a nekem szánt „pohár“, csordultig telten friss vízzel, egyedül Ő nála van letétben. És bármikor „lehívható“. Ámen

Gémes István